

ПРЕДПРИЯТИЕТО И ОБКРЪЖАВАЩАТА СРЕДА

1. Микросреда и макросреда

Микросредата е пряко свързана с основните ресурси, дейности и структури, които са характерни за дейността на предприятието, в т.ч. маркетинг, иновации, инвестиции, производство, пласмент, управление на дейността, администрация и социални фактори. Вътрешната среда и нейното подобряване е от решаващо значение за повишаване резултатите от цялостната дейност на предприятието.

Макросредата включва елементи, фактори, тенденции и събития, които са извън управлението и контрола на предприятието.

2. Влияние на факторите на обкръжаващата среда и рисковете за предприятието

Факторите на външната среда са важни за стартиране, функциониране и разрастване на предприятието. Някои от тях могат да застрашават дейността му, а други да създават нови благоприятни възможности за неговото развитие.

Задълбочаването на интеграцията на нашата икономика с Европейската и световна икономика и все по-голямата зависимост на нашите предприятия от международните фактори предполага разглеждането на външните фактори на бизнессредата на предприятието като:

- световни, в т.ч. екологичните проблеми, военните конфликти, петролната криза, цената на нефта, златото и други обстоятелства;
- регионални – проблемите и тенденциите в развитието на Европа, присъединяването на нови страни към ЕС, особеностите в развитието на страните от Балканите, проблемите в развитието на определени региони в Азия, Африка и др.
- национални – особеностите в икономическото развитие на страната, нейните отрасли и подотрасли, законовата уредба и нормативната база и др.

Националните фактори, събития и тенденции в развитието на външната среда в повечето случаи имат определящо значение за дейността на фирмата. В съвременните условия на присъединяване на нашата икономика към икономиката на ЕС, значението и ролята на регионалните и световни фактори и тенденции все повече нараства и се засилва.

В зависимост от своя характер, елементите и факторите на външната среда се групират по следния начин:

- политически и юридически – политическата ситуация в страната, законовата уредба, нормативната база и др.;
- икономически – тенденциите в инвестициите, условията за получаване на кредити, промяна в цените, таксите и митата, равнището на инфлацията и др.;
- технологични и технически – възможности за създаване, развитие и внедряване на съвременната техника и технология, информационни технологии, развитието на електротехниката, автоматизацията и др.;
- осигуреност на предприятията с необходимите по количество и качества природни и енергийни ресурси;
- социални, културни, демографски и други фактори

Най-пряко влияние върху състоянието и динамиката на бизнессредата на предприятието оказват следните външни фактори:

- клиенти, потребители, пазари;
- доставчици – предприятия и фирми, които осигуряват ресурсите на предприятието;
- конкуренти – предприятия и фирми, които предлагат еднакви или близки по своя характер и предназначение стоки, услуги или ресурси;

при изследването и анализа на тези фактори е необходимо да се отчита тяхното положително или отрицателно влияние, евентуалните проблеми и заплахи, които те създават и възможностите за тяхното преодоляване. Подобен подход към изучаване действието на тези фактори ще повиши конкурентоспособността и ефективността от дейността на предприятието, неговите възможности за ефективен отговор на изискванията на присъединяването към Европейските критерии и стандарти.

При изучаване на вътрешната среда следва да се обърне специално внимание на материалните, техническите, технологичните фактори, човешките и финансовите ресурси на предприятието. Все по-голямо сега и в бъдещето развитие на българските предприятия ще придобиват технологичните ресурси, свързани с разработване и внедряване на нови технологии, които повишават рязко производителността на труда, качеството и конкурентоспособността на продукцията и фирмите като цяло. Решаването на тези проблеми е в пряка зависимост от състоянието и качеството на човешките ресурси на предприятието

Разгледаните елементи и фактори на външната и вътрешната среда на предприятието имат разнопосочно действие и влияние върху неговата дейност. Същевременно, то често пъти има различни цели и интереси от другите фирми, предприятия и организации, от икономиката и обществото като цяло. Този факт води до конфликт между интересите и целите на предприятието за нарастване на доходите, печалбата и рентабилността и икономиката като цяло, социалната екологична политика и други. Тези обстоятелства и различия в интересите налагат предприятието да постигне компромис между неговите индивидуални цели и глобалните цели на

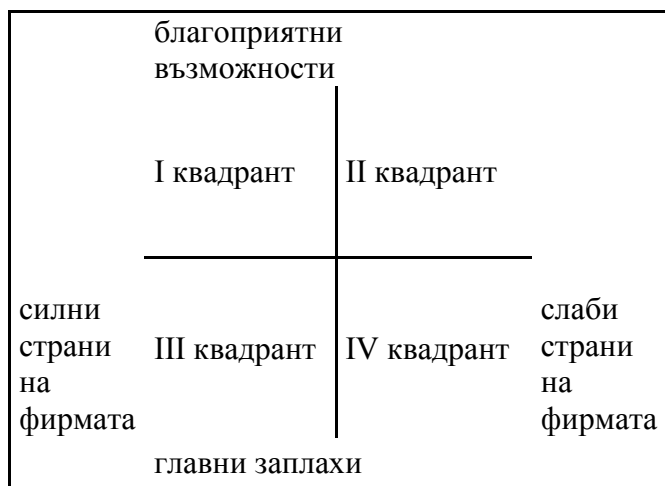
икономиката и обществото, като винаги неговата крайна цел е ефективно производство, от което ще се получава печалба и в същото време задоволяване на потребностите. Реализацията на тези цели дава възможност за ускоряване темповете на развитие на предприятието в дългосрочна перспектива.

3. SWOT анализ

SWOT анализът включва анализ на:

- **Силните страни на фирмата** – те могат да бъдат свързани с осигуреността с висококачествени материали, добро финансово състояние и връзки, благоприятен имидж, възможности за продуктова иновация, технологично съвършенство, ниски разходи, високо качество на продукцията, квалифициран персонал, компетентно ръководство, ефективни пласментни канали и т.н.
- **Слабите страни на фирмата.** Те са тези негативни вътрешни особености и условия, които затрудняват дейността ѝ и намаляват конкурентоспособността ѝ. Такива са недостигът на необходимите суровини и материали, старата и изхабена техника, ниската квалификация и недостатъчният опит на персонала, некомпетентното ръководство, липсата на финансови средства, лошият имидж, остарелият продукт и липсата на иновационен потенциал, лошата организационна структура, лошото разположение на филиалите и много други.
- **Благоприятните възможности** са настоящите и бъдещите условия в обкръжаващата среда, които са благоприятни за достигане на сегашен и бъдещ успех на фирмата. Тези условия може да са свързани с научни и технически открития и нововъведения, с промени в законодателството, с подобряване на макроикономическите условия и др. Благоприятните възможности трябва да се разкриват навреме (да се долавят слабите сигнали) и да се преценява не само сегашният, но и дългосрочният ефект от тяхното оползотворяване.
- **Заплахите на външната среда** са настоящите или бъдещите условия, които въздействат или ще въздействат неблагоприятно върху работата на фирмата и нейните резултати. Заплахите могат да произлязат от намаляване на клиентите, от появата на силен конкурент, от въвеждането на нови технологии, от появата на продукти-заместители, от промяната в законодателството и др. Заплахите, както и благоприятните възможности трябва да се разпознават и да се преценяват в дългосрочен план.

В резултат на този анализ са възможни следните 4 ситуации за фирмата:

I квадрант. Това е ситуация, при която благоприятната възможност от външната среда съвпада със силната страна на фирмата. Например нарасналото търсене на GSM апарати от края на 90-те години съвпада със силните страни на Nokia (опит в разработването и производството, отличен имидж, финансови възможности и т.н.), което се използва по най-добър начин от корпорацията.

II квадрант. При тази ситуация фирмата не може да се възползва от съществуващата благоприятна възможност поради вътрешнофирмени слабости. Например съществуващият у нас дефицит на редица продукти е благоприятна възможност за съответните наши производители, но те не са се възползвали от нея поради затруднения в снабдяването със суровини и материали, финансови затруднения и др.

III квадрант. Това е ситуация, при която външната заплаха води до обезсмисляне на дадена силна страна на фирмата. Например появата на продукт-заместител може да обезсмисли отличния производствен опит и имидж на фирмата-производител на стария продукт.

IV квадрант. Това е лошо съвпадение на фирмени слабости със заплахи от външната среда.

http://ikonomika-sgi.hit.bg/new_page_4.htm